

Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2017-02 ***News from Strömstad Academy No. 2017-02*** **28 februari 2017**

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

Februari månads vetenskapliga krönika i Strömstads tidning är skriven av Mariana Back, intendent vid Tekniska museet i Stockholm. Hon visar på betydelsen av att besöka science centers för att uppmuntra teknikintresse, kreativitet och nyfikenhet. Hon hävdar faktiskt att tekniskt självförtroende är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Medlemmar i akademien uppmanas att skicka in nya krönikeartiklar (cirka 2500 bokstäver inklusive mellanslag) till mariana.back@tekniskamuseet.se. Sådana artiklar publiceras en lördag i månaden under 2017.

Didaktiker Åsa Morberg som är mediaansvarig vid akademien rapporterar om det stora arbete som hon lägger ned på att marknadsföra antologin *Barnbarnens århundrade*. Den kommer att presenteras vid Spring Word Festival i Strömstad den 28-29 april 2017.

Ekonomiprofessor Rune Wigblad är djupt engagerad i att argumentera för magnetåg som går dubbelt så snabbt som höghastighetståg och håller tiden mycket exakt. De är dessutom mer miljövänliga, kan byggas för en lägre kostnad och kräver avsevärt mindre underhåll. Det är en hård kamp som Wigblad utkämpar för att påverka Trafikverket och ansvarig minister i regeringen för att få till stånd en utredning om magnetåg.

Religionsvetare Carl Olivestam presenterar tankar om en kommande antologi som diskuterar olika frågeställningar i anslutning till globala värdekartor gällande industrialiserade länder som utgivits under senare år. Medlemmar i akademien är välkomna att sända in förslag snarast under adressen: carl.olivestam@stromstadakademi.se.

Barnläkare Gudmund Bergqvist ger en rapport om Kusters folkbildningsinstitut som konstituerades den 18 februari 2017. Stadgar kommer att fastställas vid ett kommande årsmöte. Bergqvist leder också arbetet med antologin *Hälsa och miljö*. Ett första möte med författarna hölls i Göteborg den 17 februari. Deadline för att lämna in råmanus är den 1 mars 2017.

Strömstad akademis nye styrelseordförande ortoped Peter Fritzell höll sitt första styrelsemöte i Göteborg den 18 februari. Den 25 mars håller han en föreläsning på Strömstads museum om ryggproblem och ryggkirurgi. Sådana föreläsningar kommer att äga rum på museet eller biblioteket en gång i månaden under 2017. Den 25 april föreläser rektor Lars Broman på museet om universum. De ledamöter som är villiga att hålla en föreläsning inom sitt forskningsfält uppmanas att ta kontakt med mig under adressen anders.gustavsson@ikos.uio.no.

En viktig dag att hålla i minnet är lördagen den 18 mars. Då anordnar Strömstad akademi ett seminarium på Tekniska museet i Stockholm med temat "Hur skriver vi vetenskap – så

alla förstår?" Seminariet leds av chefredaktör Johan Hakelius och textredigerare Arne Höök. Det blir en unik möjlighet att få experthjälp med att skriva en vetenskaplig text som har möjlighet att nå ut till en bred allmänhet. Anmälningar sänds till akademins sekreterare Marie-Louise Wadenberg med adress: mlwadenberg@telia.com.

Försök också värva nya medlemmar till akademien, inte minst kvinnor. Skicka in förslag till rektor Lars Broman: lars.broman@stromstadakademi.se.

Jag önskar nya bidrag till marsnumret av Nyhetsbrevet med deadline den 25 mars 2017 under adressen anders.gustavsson@ikos.uio.no. Sänd kortare artiklar, debattinlägg och/eller recensioner av ny vetenskaplig litteratur. Skriv på svenska eller engelska. Svenska bidrag skall ha ett abstract på engelska.

Den nya redaktionskommitté med Gudmund Bergqvist som sammankallande hade det första mötet den 17 februari i Göteborg. Sänd bidrag till AAS under adressen: gudmundbergqvist@hotmail.com.

February's scientific chronicle in Strömstad's journal was written by Mariana Back, curator at the Museum of Technology in Stockholm. She shows the importance of visiting science centers to encourage interest in technology, creativity and curiosity. She claims that technically self-confidence is a prerequisite for a democratic society. Members are asked to send in new chronicles (approx. 2500 letters incl. spaces) to mariana.back@tekniskamuseet.se. Such articles are published one Saturday a month during 2017.

Didactics Åsa Morberg is media officer at the academy and reports on the great work that she puts into promoting the anthology Grandchildren's Century. It will be presented at the Spring Word Festival in Strömstad on 28-29 April 2017.

Economics Professor Rune Wigblad is heavily involved in arguing for maglev trains that go twice as fast as high-speed trains and keep time very accurately. They are also more environment friendly, can be built for a lower cost and requires significantly less maintenance. It is a hard struggle for Wigblad to influence the Swedish Transport Administration and the responsible government minister to bring about a study of maglev.

Religion Researcher Carl Olivestam presents the thoughts of an upcoming anthology that discusses various issues related to global value maps regarding industrialized countries that have been edited in recent years. Members of the Academy are invited to submit proposals with the address: carl.olivestam@stromstadakademi.se.

Pediatrician Gudmund Bergqvist provides a report on Koster's public education institution which was constituted on 18 February 2017. Regulations will be appointed at the annual meeting. Bergqvist also leads the work of publishing the anthology Health and Environment. A first meeting with the authors was held in Gothenburg on 17 February. Deadline for submitting preliminary manuscript is on 1 March 2017.

Strömstad academy's new Chairman orthopedic surgeon Peter Fritzell held his first board meeting in Gothenburg on 18 February. On 25 March he will give a lecture on Strömstad's Museum on back problems and spine surgery. Such lectures will take place at the museum or the library once a month during 2017. On 25 April Vice Chancellor Lars Broman will give a lecture at the museum of the Universe. Those members who are willing to give a lecture in their fields of research are encouraged to contact me at the address: anders.gustavsson@ikos.uio.no.

An important date to keep in mind is Saturday, 18 March. Then Strömstad academy organizes a seminar at the Technical Museum in Stockholm, with the theme "How would we write science - so everyone understands?" The seminar is led by editor in chief Johan Hakelius and text editor Arne Höök. It will be a unique opportunity to get expert help in writing a scientific text that has the ability to reach out to a broad public. Applications shall be sent to the Academy Secretary Marie-Louise Wadenberg at the address: mlwadenberg@telia.com.

I want to urge a previous call for all members to verify information on your websites. Also try to recruit new members to the academy, not least women. Send suggestions to Vice Chancellor Lars Broman lars.broman@stromstadakademi.se.

I wish new contributions to the March issue of the Newsletter sent to my address with deadline 25 March 2017: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Please, write in Swedish or English. Send short articles, opinion articles and/or reviews of new scientific literature. Swedish contributions shall have an abstract in English.

Please, send also contributions to the Academy's publication series Acta Academiae Stromstadiensis, AAS. The new editorial committee with Gudmund Bergqvist as convenor, had the first meeting on 17 February 2017 in Gothenburg. Send contributions to the AAS during the address: gudmundbergqvist@hotmail.com.

Bästa hälsningar, *Best regards*, Anders Gustavsson

Peter Fritzell: Från er ordförande *From your Chair*

Akademins arbete med att "nä ut" i Strömstad har pågått/inletts under första halvåret 2017. De månatliga krönikorna i Strömstads Tidning är uppskattade, och i mars startar likaledes månatliga offentliga föreläsningar på Strömstads Museum alternativt Biblioteket. Schemat för 2017 är redan fulltecknat – se detta.

Vi diskuterar också med Strömstads Gymnasium om att genomföra ett eller två framföranden per termin där ledamöter kan berätta och diskutera kring sina respektive områden för både elever och lärare.

Viktigt att meddela är att den osakliga texten kring akademien som för närvarande hittas på Wikipedia, inom kort kommer att ersättas med en saklig sådan.

Akademins nya rum i Stadshuset har färdigställts, och här kan en eller två personer vistas under trivsamma förhållanden.

Tre rum finns att hyra för ledamöter som vill vistas i Strömstad för att bedriva vetenskapligt arbete. Kontakta mig för information.

I arbetet med att föra ut våra budskap till allmänheten är det viktigt att vi lär oss använda ett språk och ett uttryckssätt som förstås av olika målgrupper. Vi har därför sedan ett halvår ett fruktbart samarbete med redigerare Arne Höök, och den 18/ 3 anordnar vi ett halvdagsseminarium på Tekniska museet i Stockholm – se nedan. Vi välkomnar alla till detta unika tillfälle!

Februarihälsningar/ Peter Fritzell peterfritzell@gmail.com.

Hur skriver vi vetenskap - så alla förstår?

Seminarium på Tekniska museet i Stockholm 18 mars med Johan Hakelius, chefredaktör Fokus, och textredigerare Arne Höök

Kollegor - vi har inom akademien startat en aktiv verksamhet för att nå ut till allmänheten med vår verksamhet/våra upptäckter och tankar. Sedan fyra månader publicerar olika ledamöter krönikor i Strömstads tidning kring sitt område. Vi kommer med samma syfte att under 2017 starta för allmänheten öppna föreläsningar varje månad i Strömstads Museum.

I arbetet med att "översätta" vårt akademiska språk till olika målgrupper har vi sedan ett halvår hjälp av en erfaren tidningsredigerare, Arne Höök. Arne har bidragit med viktig insikt kring både vilket språk som fungerar bäst när vi adresserar allmänheten, och inte minst i hur strukturen/upplägget bör komponeras för att fånga intresset.

På vårt möte den 18/3 deltar också Johan Hakelius och krönikör på Expressen och tidigare Aftonbladet och ansvarig utgivare på veckotidskriften Fokus.

Vi har diskuterat strukturen på mötet, och dessa finns i senaste månadsbrevet. Här kommer som utlovat lite mer detaljerad information.

Vi tror att detta kan bli mycket intressant och lärorikt för oss alla, och hoppas att så många som möjligt kan ta sig till Stockholm och Tekniska museet denna vårlördag i mars!

För att vi ska kunna planera både lunch (självkostnadspris) och lokal, anmäl ditt deltagande till akademins sekreterare, Marie-Louise Wadenberg; mlwadenberg@telia.com

Hjärtligt välkomna till Stockholm lördagen den 18/3! Styrelsen/Peter Fritzell

Tekniska museet Stockholm - Seminarium 18/3 klockan 1145-1600
Museivägen 7, Norra Djurgården. Buss 69 till Museiparken

Hålltider

1145. Lunch i restaurangen i Sjöhistoriska museet. God mat och utsikt utlovas
1300. Mötet börjar på Tekniska Museet – 5 minuters promenad från Sjöhistoriska
1430. Man hämtar en kopp kaffe/te och en bulle och återvänder till sin stol
1600. Mötet avslutas

Program – ansvariga Arne Höök och Johan Hakelius

Del 1:

- Vad är journalistik – syfte, makt och teori
 - Vad är en nyhet? Och vad är en krönika?
 - Hur fungerar journalistik i praktisk vardag?
 - Hur har media/journalistiken förändrats med den nya tekniken?
 - Hur förhåller sig journalistiken till forskningen?
 - Vad är "Faktaresistens"? Johan Hakelius
 - Den ekologiska julgranen - hur förhåller sig vi och journalisterna till "Mediala paradigmen"?
- Kort enskild övning, kaffehämtning

Del 2:

- Diskussion kring övningen
- Det fulaste av allt – att vinkla, och varför.
- Den stora frågan – varför har vi det här i tidningen?
- Välj dina läsare – och din kanal
- "Nya medier" – du har sju sekunder på dig
- Do and don't – konkreta exempel på rätt och fel om man vill bli läst till punkt.
- Våga tyck!

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Senaste nytt *Latest News*

Erik Hofrén was appointed Honorary Professor 23 February.

John Fletcher was appointed Research Assistant in Economics 22 February.

Per-Anders Broman was welcomed as Supporting Fellow on 21 February.

Styrelsen för Strömstad akademi sammanträdde den 18/2 i Göteborg. Protokoll i kommande nyhetsbrev.

Högskolan Västs nye rektor Martin Hellström installerades 17/2. Lars Broman och Aadu Ott representerade Strömstad akademi.

Att bli ledamot av Strömstad akademi

Ledamöter är antingen förordnade av akademins styrelse i en av fem kategorier eller antagna till stödjande ledamot av rektor på delegation av styrelsen. Alla ledamöter installeras vid den akademiska högtid som kommer närmast efter förordnandet/antagandet.

Eftersom Strömstad akademi inte kan förordna någon till en titel som innebär examen eller lärartjänst så har akademien valt andra benämningar, vilka mycket väl överensstämmer med de benämningar som används inom svenska lärosäten.

Stadgarnas 10 § Medlemskap

"Föreningen är öppen för akademiker vilka förordnats av styrelsen enligt regler beslutade av årsmötet och som betalat medlemsavgift. Medlem ska följa föreningens stadgar och föreskrifter. Den som så önskar och som följer föreningens stadgar och föreskrifter kan antas som stödjande medlem utan att förordnas.

Regler beslutade 10/9 2008 och reviderade 18/6 2010: Den som är eller varit professor eller bedömts behörig till professur vid ackrediterat lärosäte (universitet, högskola) kan förordnas som professor. Den som är docent vid svenskt lärosäte eller har motsvarande kompetens kan förordnas som biträdande professor. Den som har doktorsexamen/motsv och som är eller varit lektor/motsv vid ackrediterat lärosäte kan förordnas som assisterande professor. Den som har svensk doktorsexamen/motsv kan förordnas som forskarassistent. Den som har svensk akademisk grundexamen/motsv kan förordnas som forskningsassistent.

Stödjande ledamöter har närvaro- men ej rösträtt på årsmöte."

Det har framkommit att det skulle behövas förklaringar till stadgarnas text, t ex vad som menas med *förordna, är eller har varit professor, eller motsvarande*. Vad motsvarar egentligen våra benämningar – skulle vi inte helt enkelt låta ledamöter behålla sin tidigare yrkestitel?

Vi behöver också, som bakgrund, utgå från Stadgarnas **1 § Ändamål och säte**:

"Strömstad akademi är ett Nordiskt institut för avancerade studier som bedriver forskning och forskarhandledning. Akademin har därutöver som ändamål att vara en akademisk hemvist för akademiker engagerade i forskning, utbildning och information och ska verka för samarbete mellan sina ledamöter och mellan ledamöter och det omgivande samhället, speciellt Strömstad kommun. Akademin säte är Strömstads kommun."

Högskolor och universitet graderar anställda akademiker dels efter examen, dels efter tjänst:

Högskolans examina

Yrkesexamina 2-5 år

Kandidatexamen, 3 år, grundnivå

Magisterexamen, 1 år utöver kandidat, avancerad nivå

Masterexamen, 2 år, d:o

Licentiatexamen, 2 år utöver kandidat, forskarnivå

Doktorsexamen, 4 år utöver kandidat, forskarnivå

Antagen som oavlönad docent, doktorsexamen, självständig forskning, pedagogiska meriter

Högskolans akademiska tjänster

Assistent, krav kandidat, lägre lärartjänst

Adjunkt, krav kandidat och pedagogisk meritering, lärartjänst

Forskningsassistent, krav kandidat, lägre forskartjänst

Doktorand, krav kandidat, lägre forskartjänst

Forskarassistent, krav kandidat, lägre forskartjänst

Biträdande lektor, krav doktor, lärartjänst med viss forskning

Lektor, krav doktor och pedagogiska meriter, lärartjänst

Biträdande professor, krav docent (finns ej på alla högskolor), forskning och undervisning

Professor, krav docent + ytterligare forskningsmeritering, forskning och forskarhandledning

Adjungerad professor, tillförordnad professor, vikarierande professor, gästprofessor

Notera att dessa är typiska krav idag; tidigare gällde ofta lägre krav. På 60-talet var det inte ovanligt att arkitekter och civilingenjörer kunde bli professorer (t ex på Chalmers), på 80-talet kunde civilingenjörer bli lektor (t ex på Högskolan Falun/Borlänge) och licentiater professor (t ex på SLU).

Benämningar vid Strömstad akademi

Akademin är inte ackrediterad att utfärda examina, så examensbenämningar är inte möjliga.

Akademien bedriver än så länge inte heller någon undervisning, så lärarbenämningar är inte möjliga. Ej heller har vi egna doktorander eftersom vi saknar vetenskapsområde. Några tips kan vi få från översättningarna till engelska:

<u>Svenska</u>	<u>Engelska</u>	<u>Motsvarighet på svenska</u>
Assistent	Instructor	
Adjunkt	Lecturer	
Forskningsassistent	Research Assistant	samma
Doktorand	PhD student (etc.)	
Forskarassistent	Research Associate	samma
Biträdande lektor	Associate Senior Lecturer	
Lektor, krav doktor	Assistant Professor	assisterande professor
Lektor och docent	Associate Professor	biträdande professor
Biträdande professor	Associate Professor	samma
Professor	(Full) Professor	samma
Adjungerad professor	Adjunct Professor	samma
Tillförordnad professor	Professor pro tem	samma
Vikarierande professor	Deputy Professor	samma
Gästprofessor	Guest/Visiting Professor	samma

Professor: Stadgarna säger att *Den som är eller varit professor eller bedömts behörig till professur vid ackrediterat lärosäte (universitet, högskola) kan förordnas som professor.* Redan från Strömstad akademis allra första dag den 10/9 2008 utsågs tre tidigare professorer till professor vid akademien. Två var emeriti från professorer som de innehåft i sex år. En hade varit adjungerad professor i sammanlagt sex år vid två svenska universitet. Så redan från början gjorde vi ingen skillnad på vilket sätt man erövrat positionen som professor vid ett universitet eller högskola.

Nio årsmöten har ställt sig bakom stadgarnas *är eller varit professor vid ackrediterat lärosäte (universitet, högskola) kan förordnas som professor* och sju årsmöten det inskjutna tillägget *eller bedömts behörig till professur.* Är detta fortfarande tillräckligt precist? En viss skärpning har föreslagits, att istället skriva *är eller varit förordnad som professor.* Styrelsen funderar över detta och kommer kanske att föreslå årsmötet 19/6 en stadgeändring. För att slippa bekymmer med tolkningar av prefixen adjungerad, tillförordnad, vikarierande och gäst- så är det nog lika bra att i framtiden låta sökande nöja sig med den titel de är behöriga till enligt följande avsnitt. Med viss tveksamhet för adjungerad – en adjungerad professor har ju normalt bedömts av extern sakkunnig.

Hittills har akademien inte förordnat vare sig professorer eller andra till högre titel än vad officiella lärosäten bedömt, men styrelsen har ett vilande ärende om vi inte numera, när vi har så många egna professorer inom olika vetenskapsområden, borde kunna utse utomstående bedömare så att vi skulle kunna befördra ledamöter genom en egen granskningsprocess. Styrelsen uppdrog 21/3-15 åt Rune Wigblad att utreda frågan.

Akademins styrelse utser också hedersprofessorer (motsvarar att man i övriga samhället kan få professors namn) utan formella krav på akademiska kvalifikationer. Då handlar det om särdeles förtjänstfulla personer.

Biträdande professor: Vi har inte tillräcklig kompetens i mer än ett fåtal ämnen för att kunna utse egna docenter. Så ska vi ge docenter en adekvat titel så förordnar vi dem till biträdande professor = engelskans Associate Professor, vilket betyder just biträdande professor. *Eller har motsvarande kompetens* betyder att den som redan är biträdande professor eller Associate Professor behåller sin titel (vare sig hen är docent eller ej). Dessutom likställer t ex FOI laborator med docent. I takt med att vi förordnar allt fler utländska forskare kan man fundera över om personer som är både doktor och t ex forskningsledare eller akademichef (men inte professor) skulle kunna förordnas till biträdande professor. Se också <https://sv.wikipedia.org/wiki/Docent>.

Assisterande professor: För att kunna förordnas som sådan ska man dels ha doktorsexamen/motsv, dels ha varit lektor/motsv, båda vid ackrediterat lärosäte. Två frågor – först varför assisterande professor och inte lektor? Lektor är en lärartjänst och akademien har ingen undervisning, så det skulle ge helt fel signaler att vi förordnade någon till lektor; därför använder vi svensk direktöversättning av den officiella benämningen på engelska av en universitetslektor. Ett förslag är att man helt enkelt ska behålla sin tidigare titel, men det fungerar inte dels pga detta och dels pga att den som söker förordnande kan ha haft många tjänster efter att hen hade någon lektorstjänst. Andra frågan, vad betyder motsv? ”Den gamla licen”, dvs licexamen som runt 1970 ersattes av doktorsexamen bedöms likvärdig med doktorsexamen. Den som på den tiden hade svensk lic betraktades t ex i USA som doctor. Under 80-talet återinfördes licen som benämning på en examen som man kan få när man kommit halvvägs till doktorsexamen (men den har styrelsen hittills inte accepterat som tillräcklig för att bli vare sig forskarassistent eller assisterande professor). Styrelsen har också accepterat vidimerad undervisning vid lärosäte även om man inte haft tillsvidareanställning som lektor, t ex undervisning i någorlunda stor omfattning, eller t ex innehaft tjänst som universitetsadjunkt.

Forskarassistent: För att kunna förordnas som sådan ska man ha svensk doktorsexamen/motsv från ackrediterat lärosäte; se argumentationen i föregående stycke. Motsvarigheten på engelska är Research Associate eller post-doc, där det senare saknar svensk översättning.

Forskningsassistent: För att kunna förordnas som sådan ska man ha svensk akademisk grundexamen/motsv. Akademien har hittills krävt examen motsvarande minst kandidatexamen, motsvarande vad som krävs för att bli antagen till forskarstudier vid svenskt lärosäte. Benämningen motsvarar engelskans Research Assistant. Vid svenska lärosäten motsvaras forskningsassistent av doktorandtjänst, vilket inte är en möjlig bedömning vid akademien eftersom vi inte har några tjänster och inte egna doktorander (vilket kräver vetenskapsområde och ackreditering, det senare något som styrelsen 12/11-16 uppdrog åt Carl Olivestam). Det kan diskuteras om 2-årig post-gymnasial utbildning skulle kunna anses räcka, men frågan har ännu inte varit aktuell.

Val av ämne att förordnas i: Frågan ”varför inte helt enkelt förordna ledamöter i det ämne som man var förordnad i vid sitt universitet/högskola?” kan ställas. Redan från början lät vi sökande själva föreslå vad man vill bli förordnad i. Om jag minns rätt så dök det upp när någon varit anställd i ”pedagogiskt arbete” vid ett lärosäte som fastnat för den benämningen på vad som vid andra lärosäten heter ”utbildningsvetenskap”. När sedan sökande var aktiva inom ett annat ämne än vad man varit anställd i, så kändes det naturligt att man fick välja det istället. Jag tycker fortfarande att det är en god praxis (även om t ex den som hade en examen och en lärartjänst i ett avgränsat ämne – typ ”engelsk 1900-talslitteratur” – inte gärna kunde förordnas i det mycket bredare ämnet ”engelska”).

Stödande ledamot: För att bli stödande ledamot krävs ingen akademisk examen. Stödande ledamot är inte förordnad av styrelsen utan antas av rektor.

February Column in Strömstads Tidning

Mariana Back's Science Center an Exciting Experience was published on 18 February.

Following columns are planned to be published monthly on the following Saturdays in 2017: 18 March, 22 April, 20 May, and 17 June.

The columns will consist of actual popular science articles, essays, debate material, etc. During our Board meeting on 12 November, Mariana Back has replaced Lars Broman as Editor for the Columns. Fellows who would like to write a short Column (approx. 2500 letters incl. spaces) are invited to send the suggested title to mariana.back@tekniskamuseet.se. The February Column is included below.

SCIENCE CENTER, Megamind i Stockholm.

Bild: MEGAMIND

Science center – en spännande upplevelse

STRÖMSTAD: MÅNGA NÄRA MÖJLIGHETER TILL UTFLYKTMÅL

I dagarna sitter många familjer och planerar vårens långhelger. Vill man ge barnen och sig själv en lika spännande som nyttig upplevelse – åk till något av Sveriges science centers!

Sverige är ett centertätt land. Enbart här på västkusten finns Molekylverkstan i Uddevalla, Innovatum i Trollhättan och Universeum i Göteborg. I Särpsborg, nära Strömstad, finns Inspiria, ett "veldig hyggelig og fint" science center.

SCIENCE CENTERS ENTUSIASMERAR för naturvetenskap och teknik – och det ska göra världen lite mer begriplig. De ger elever och lärare stöd i teknikundervisningen och de ger barn och föräldrar en chans att ha roligt och upptäcka tillsammans.

Min arbetsplats, Tekniska museet i Stockholm, har lång erfarenhet av att arbeta med "learning by doing" (lära genom att göra) och hands-on-pedagogik (undersöka och experimentera) i science-centermiljö. Inspirerade av Exploratorium i San Francisco, USA, öppnade Teknorama 1985, för att entusiasmera unga för naturvetenskap och teknik.

TEKNORAMA GAV PLATS åt Megamind, ett nytt och modernt science center som öppnade i

september 2015. Där handlar det om hur men får bra idéer. Samskapande, tillsammans-perspektivet och tillgänglighet står i fokus. Målsättningen är att vara "alla små geniers favoritställe". Vägen dit är genom lek

"Det tekniska självförtroendet är förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Det är stort och obeskrivligt viktigt!"

Mariana Back

och samarbete, undersökande och experimenterande.

IDAG ÄR DET synnerligen väsentligt att teknikintresse, kreativitet och nyfikenhet uppmuntras. Barn växer upp i en teknikintensiv värld. Det tekniska själv-

MARIANA BACK. Intendent vid Tekniska museet i Stockholm och ledamot av Strömstad akademi.

förtroendet är förutsättning för ett demokratiskt samhälle. Det är stort och obeskrivligt viktigt!

DU KANSKE TROR att det är allmänt utbrett att arbeta med undersökningar och experiment när man går i skolan i Sverige, idag? Jag har frågat elever på besök i vår science centers workshop, om de bygger och konstruerar med olika material, på likande sätt i skolan också. Ofta kommer svaret att de "labbar" med datorerna, lyssnar på lärarna och läser i böckerna. Vi behöver mera av detta i skolan och vi behöver fler aktörer i samhället som bidrar till teknikintresset.

SOM ÅTERKOMMANDE STRÖMSTADS BESÖKARE har jag främst njutit av havet och naturen, men jag har även besökt Lovén-centret på Tjärnö, en lysande liten (sjö)stjärna, med goda förutsättningar att växa och bli en ännu större tillgång för skolorna i regionen, för besökare och turister. Hett tips – åk dit och upplev själv!

MARIANA BACK

Åsa Morberg: Rapport om marknadsföringsarbete

Mitt uppdrag att marknadsföra Barnbarnens Århundrade är ett stort arbete. Jag är van att det förlag som publicerar har en marknadsföringsstrategi som man kan utgå ifrån. Nu är det mera upp till oss i akademien vad vi gör för att sälja boken.

En genomgång av aktuella konferenser har gjort att jag föreslagit Rektor Lars Broman att Strömstads Akademi medverkar med en presentation av bokprojektet. Jag har kontrollerat en rad konferenser för att se om bokprojektet kan presenteras. Jag har funderingar på att vi ska medverka vid samverkanskonferensen i Lund. Jag har talat med ansvariga om vårt projekt, som handlar om att ge kunskap om framtiden utifrån befintlig forskning till det omkringliggande samhället. Vi vänder oss också till en bred allmänhet med boken och då passar projektet i Lund. Det är kostnader förenat med deltagandet, varför jag har skickat länken till Rektor för bedömning. Man når såväl högre utbildning som det omkringliggande samhället. Jag avvaktar vidare besked. En anmälan är bindande och klartecken måste ges av Rektor. Vi kan skicka in underlag om Rektor ger klartecken och då kan en planering tas fram, om vi antas till konferensen. Vi har flera medlemmar i södra Sverige som skulle kunna medverka i Lund. Det behöver säkerligen vara ett par personer.

Jag har också haft direktkontakter med en rad folkhögskolor som arbetar med framtidsfrågor. Den mest intressanta är idag PRO:s folkhögskola i Gysinge. Jag har föreslagit att en forskar/författargrupp kan presentera inlägg ur boken som en introduktion till boken och delta i de uppföljande diskussionerna. Nu har Gysinge byte på rektorsposten, så det försenar arbetet lite. Man skulle till och med kunna ha ett par dagar kring framtidsfrågor. Jag fortsätter diskussionerna. Intresse finns, men det handlar förstas om medel. Jag ska se om PRO-tidningen skulle kunna ta en artikel om boken.

Jag har också tagit kontakt med Utbildningsradion (UR) för att se om det finns intresse för att göra ett program eller en programserie om Barnbarnens Århundrade. Nu har UR haft en stor omorganisation och då är det svårt med kontakterna innan man vet vilka som ska arbeta med vad. Om UR intresserar sig för projektet Barnbarnens Århundrade så når vi ut till en bred allmänhet. Jag har erfarenhet av att arbeta med UR och då är det UR som står för alla kostnader, vilket är en fördel.

När jag pratar om Barnbarnens Århundrade har jag också sagt att det är flera spännande bokprojekt på gång inom Strömstads Akademi. Det gäller att flagga för det som är på gång. Så snart redaktörerna vet något om innehåll och upplägg, så är jag tacksam för underlag att marknadsföra. Ju tidigare jag kan få material dess bättre. Jag tar också gärna emot förslag om sätt att marknadsföra bok-projekten. Kontakter med förslag är också viktigt. Det är lättare att få ut en bok på marknaden om man har ett förlag med en egen genomtänkt marknadsföringsstrategi, men det här sättet går också, även om det tar längre tid. Förlagen har numera egna seminarier om sina nya bokutgåvor. Det är bra och då tar förlagen kostnaderna. Kanske kan de båda nya bok-projekten, om hälsa och miljö och om värdegrund leda till förlagsseminarier?

Rune Wigblad:

Sverige investerar sig in i ett nytt underhållsfiasko

DEBATT OCH INSÄNDARE Vi upplever just nu i Sverige hur järnvägssystemet går sönder. Rälsen går av, kontaktledningarna rasar ner, loken går sönder, med mera. Tidigare publicerat i Bohuslänningen 10/2-17

Så är det inte i andra länder, eftersom man där sköter sitt underhåll nöjaktigt. Trots detta argumenterar Thomas Görling (Järnvägsfrämjandet) i Bohuslänningen för att höghastighetståg är framtidens melodi. Denna melodi klingar falskt eftersom det är magnetståg som kommer att bli det miljövänliga och framtidsinriktade alternativet som gör våra barnbarn stolta.

Görling hävdar mycket riktigt att flyget lämnar stora avtryck efter sig i miljön, men tyvärr löser inte höghastighetståget miljöproblemen med kortdistansflyget. Det problemet löser i stället magnetståget, som om det vore ett litet flygplan, som svävar, trots att det är bundet vid en bana. Ett magnetståg liknar i hastighet ett litet flygplan, till exempel SAAB Fairchild (35 passagerare) vars topphastighet är 530 kilometer per timme. Moderna magnetståg når också denna topphastighet. Med dessa flygande egenskaper förtjänar magnetståget ett erkännande som ett nytt slags miljövänligt tåg.

Magnetståget kan överföra passagerare från flyget, snabbtågen och bilarna vilket gör Sverige klimatsmart. Med magnetståg minskar underhållsbehovet, kapacitet frigörs för järnväg på räls och farten ökar, tidshållningen blir bättre och priserna blir lägre. Att satsa på den i Asien beprövade tekniken magnetståg ger nytta för pengarna. Magnetståg har redan åkts i 300–430 kilometer per timma av ungefär lika många passagerare i världen som har åkt X 2000 i 200 kilometer per timme.

Trafikverket hävdar att magnetståg inte är "beprövad teknik". Detta stämmer bara i den svenska sandlådan. I Asien är det annorlunda. I stället är det, som vi visade i SvD, den svenska satsningen på höghastighetståg som inte bygger på beprövad erfarenhet.

Tyskland är ett land som till skillnad från Sverige sköter underhållet på sin järnväg relativt väl. Där har man numera mer än 25 års erfarenhet av höghastighetståg och DB (Deutsche Bahn) har nyligen beslutat att köpa nya höghastighetståg från Siemens med en topphastighet på 250 kilometer per timme. Därmed sänker Tyskland topphastigheten från 300 till 250 kilometer per timme.

I Sverige siktar Trafikverket på 320 kilometer per timme och blandad trafik på höghastighetsbanan samt höghastighetståg som kör in på det konventionella spåret. Ingenstans i världen finns det ett sådant system som fungerar. Sverige investerar sig in i ett nytt underhållsfiasko. Magnetståget har bara cirka 30 procent av det konventionella tågets underhållskostnader, trots dubbelt så hög hastighet. Detta är kanske en nivå på underhållet som Sverige klarar av i framtiden?

Sverige och Järnvägsfrämjandet bör studera modern teknik för höga hastigheter, magnetståg, och inte ett höghastighetståg som riskerar att slitas sönder. Det är pinsamt att Sverige struntar i problemen – utred magnetstågsalternativet nu!

Rune Wigblad, professor i Företagsekonomi Strömstad akademi

Carl Olivestam:

How to determine the socio-cultural climate in the world

World Value Survey is the result of investigations that have been made since the 1990s based in the Institute for Future Studies in Stockholm. The last one was published in 2015. Here, the researchers focused on identifying people's values in the industrialized countries in the world. The different measurement occasions has shown a fairly stable recurring pattern: Deposit patterns are the result of answers to questions about how participants see the family, work, religion, politics, society, science, security, safety, violence and the future.

*At Stromstad academy's annual celebration in 2016 we discussed this value map as a unifying theme for another anthology. As a member of Stromstad academy **you hereby are invited to submit** a brief presentation of the content of the contributions to the anthology we are .*

We welcome your response on participation by 1 March 2017 or later.

Strömstad akademi/ Carl E. Olivestam/ carl.olivestam@stromstadakademi.se

Antologi Värdekartor tar form

Flera har anmält sej som artikelförfattare inom den planerade antologin.

Flera är fortfarande välkomna att anmäla sitt intresse för denna aktivitet.

Och det går att anlägga olika perspektiv på att se på den **World Value Survey**

som vi tar som utgångspunkt i den värderedovisning som där ges i jämförelse mellan ett stort antal länder.

Man kan välja att jämföra de olika undersökningar som har gjorts sedan 1990-talet. (google t ex på "world value survey cultural map" så ges bara där ett antal artiklar som kan ge uppslag till olika vinklingar för en artikel. Eller "world value survey cultural map 2015" för att se olika exempel på kommentarer till den senaste undersökningen.

Har de rätta frågorna ställts? Eller vad kan denna undersökning användas till?

Går det att göra någon framtidsprognos baserad på dessa resultat?

Är det tid för att aktivt påverka samhällsutvecklingen och/eller förutsättningar för individens utveckling?

Det är alltså fritt fram att skriva kring värderingskartorna med olika utgångspunkter och syften.

Välkommen med din approach, skriv en rubrik och en kort inledning som start, så kommer omgående en dialog med mej att inledas kring fortsättningen.

Ditt svar om medverkan välkomnas- gärna redan den 1 mars 2017men också senare.

Strömstad akademi

Carl E. Olivestam/ carl.olivestam@stromstadakademi.se

Gudmund Bergqvist: Sammanträde Redaktionskommitteen 2017-02-17 på Indian Barbeque Kapellplatsen Göteborg

Närvarande : Anders Gustavsson, Jens Alwood och undertecknad sammankallande.
Ann-Louise Petersen och Gunnar Kullenberg lämnat återbud pg av resor.

1. Genomgång av prokoll från 160915 och 161014.

2. Under året har flera nya artiklar publicerats. Stig Svallhammars artikel tydligen på väg.
Diskutera med Lasse B

3 DUN (Dessert University Network) frågan tydligen olöst . Enligt Lasse B den 18.2 inget nytt.

4. Två artiklar mottagna av Christina Heldner rörande grekisk poesi och översättning. Oklart exakt hur mkt bokförlaget medger, Om publiceras bör referee kolla översättning ?
Förslagvis till Karin Hult profssor i grekiska GöteborgsUniversitet.

5Tas upp igenopp styrelsemöte den 18.2 liksom diskussion kring referee problemet.

Om fria serien ingen referee. Om vetenskaplig artikel då refeeree och manus skall märkas **referee granskad**. I samband med referee av artikel givet förslag på ändringar skall vid insändande gjorda ändringar markeras med antingen annan stil eller färg . Artikel godtas av redaktören när bedöms så skett.

6 Kontakt med Ulf Eriksson och Anders Steene och höra om det är klart för dem och de aktuella tidskriftera att dessa artiklar publiceras i AAS.

7 Nästa möte under våren 2017

Göteborg den 2017-02 -19

Gudmund Bergqvist, sammankallande

Marie-Louise Wadenberg:

Protokoll från styrelsemöte den 18/2 2017 i Göteborg

Närvarande: Gudmund Bergqvist, Mariana Back, Lasse Broman (adjungerad), Peter Fritzell, Aadu Ott, Anders Gustavsson (adjungerad), Rune Wigblad, Märta Rosenlind (adjungerad), Göran Bryntse, Marie-Louise Wadenberg, Carl Olivestam, Jens Allwood (adjungerad), Elisabeth Ahlsén (adjungerad).

Innan mötet öppnades formellt, presenterade Peter Fritzell en prototyp för ett excel-dokument där info och statistik om SA kan samlas och presenteras

1. Mötet öppnades: Peter Fritzell valdes till ordförande, Marie-Louise Wadenberg valdes till sekreterare och Rune Wigblad samt Gudmund Bergqvist valdes till justeringsmän.
2. Föregående mötesprotokoll:
 - Det uppkommande mötet (18 mars i Sthlm, Tekniska Muséet-hur man når ut med sitt budskap) med journalisterna Arne Höök och Johan Hakelius diskuterades. Styrelsen beslutade att Mariana Back ansvarar för upplägget (lunch på Sjöhistoriska Muséet och därefter mötesaktiviteter). Anmälan mailas till Marie-Louise Wadenberg.
 - Därefter diskuterades aktiviteter från vår mediaansvariga Åsa Morberg. F n marknadsför hon antologin BarnBarnens Århundrade på olika sätt (PRO-tidningen, PRO folkhögskola Gysinge, UR-kontakt, samverkanskonferens i Lund, Bibliotekstjänst). Då Åsa har varit sjuk en längre tid åtog sig Rune Wigblad att kontakta henne för att se hur han kan bistå i arbetet. Beslut tagit om detta av styrelsen.
 - Därefter diskuterades Nyhetsbrevets upplägg/utseende. Styrelsen beslutade att konsultera Arne Höök om formatet. (Förutom ledamöter så får c:a 40 icke-ledamöter också Nyhetsbrevet).
 - Det noterades att Aadu Ott och Lasse Broman var med vid installationen av nye Rektorn för Högskolan Väst. Högskolan Väst har fått 63 000:- från VR.
 - Gudmund Bergqvist tog igen upp frågan om att bjuda in Hedersledamöter som kan ge ytterligare status åt Akademin och hade då några namnförslag. Inget beslut dock ännu. Måste finnas en separat skrivning om detta i så fall. Lasse föreslog att man istället till att börja med kunde erbjuda dem att bli ledamöter.
 - Man konstaterade att Spring Word Festival har flyttats till 28-29 april och styrelsen beslutade att Gudmund B ansvarar för presentationer från SA-ledamöter vid detta event.
 - Lasse Broman (Rektor) påpekade igen att han behöver hjälp att rätta till störande felaktigheter om Akademin i Wikipedia. Det kommer att göras troligen av Peter Fritzell m h a sekreteraren Marie-Louise W.
3. Årsmötet i juni:
 - Man gjorde en justering av tiderna (månd 19/6 e m) för styrelsemötet och den påföljande punkten Akademin framtid. Nya tider är: 12:30-14:30 styrelsemöte samt 14:30-15:30 Akademin framtid – beslut fattat av styrelsen.
 - Man diskuterade även planeringen av presentationer i samverkan med det parallella ISREE-mötet.
4. Planering av årsmötet:
 - Beredningsgrupp: Lasse Broman ordförande, Peter Fritzell, Mariana Back, Anders Gustavsson.
 - Lasse B delade ut ett budgetblad/bokslut för 2016, Årets resultat blev -23 608:79, inklusive intäkter från BarnBarnens Århundrade. Revisorer var Rolf Pettersson och Ingrid Orre. Beslut: Styrelsen ställer sig bakom bokslutet.
 - Lasse Broman ser till att kassörsjobbet fungerar (styrelsens beslut).
 - Göran Bryntse föreslog att 10 000:- för RESA skulle gå till ISREE – beslut om detta togs av styrelsen.

- Valberedningen för nästa år ska aktiveras. Märta Rosenlind föreslog en blänkare i Nyhetsbrevet. Göran Bryntse meddelade att han inte vill sitta kvar i styrelsen 2018.
- Relativt nye ledamoten Jens Allwood presenterade sig.
- 5. Planering för akademiska högtiden:
 - Man diskuterade tidsutrymme för presentationer och konstaterade att tid kan 'lånas' från seminarietiderna.
 - Nytt för i år är att ledamöter anmäler/registerar sig till den Akademiska Högtidens aktiviteter via Akademin hemsida.
- 6. ISREE 2017:
 - Just nu vet man inte hur många som kommer. Antalet är beräknat till någonstans mellan 20-200 personer. Flera arrangemang planeras i samband med detta möte. Lasse delade ut en folder med program mm för ISREE-mötet.
- 7. Redaktionskommittén:
 - I denna kommitté ingår Anders Gustavsson, Gudmund Bergqvist, Jens Allwood, Gunnar Kullenberg, Ann-Louise Pettersson.
 - Förslag till modifiering av regler för peer review finns redovisade (beslut av dåvarande styrelsen) i föregående Minnesanteckningar (nov 2016). Denna skrivning förs in i nuvarande text om regler. Styrelsen beslutade att redaktionskommittén markerar ändringarna från minnesanteckningar nov 2016, och Lasse B för sedan in dessa i texten 'regler'. Regler är från 24/6 2013. Copyright-fråga diskuterades även.
- 8. Folkbildning på Koster (Gudmund):
 - Man föreslog att Gudmund representerar SA och att SA-ledamöter kan vara stödjande (avgift: 150:-/år) och styrelsen beslutade om detta. En lista cirkulerade där man kunde signera sig som stödjande. I augusti arrangeras Västerhavsveckan där det kommer att vara presentationer (t ex Gunnar Kullenberg kommer att närvara).
- 9. RESA (Göran Bryntse):
 - Involverar Koster och miljöaspekter och deltar aktivt i ISREE-mötet. Göran B. kommer att ge en presentation på Kosterbåten.
- 10. Överenskommelse kommunen/Akademien (Lasse B):
 - Lasse har haft möte med kommunen (närvarande var Peter Heie, Lasse B, Peter Fritzell och Anders Gustavsson). Formerna för tillgång till nyckel till Stadshuset för Akademiledamöter diskuterades. Just nu måste man ringa Margareta Fredriksson eller Peter Heie om man behöver nyckel – inte så praktiskt. 'Vårt' rum heter Hos Kihlström (arbetsplats för forskn., skrivande mm). Om man behöver övernatta, finns ett rum i fastighet nära (kostnad: 1500:-/vecka) – Anders Olsson är kontaktperson. Nästa sammanträde i kommunfullmäktige den 2 mars.
 - Vi planerar presentationer i Muséet, Biblioteket samt gymnasieskolor – info går ut i Nyhetsbrevet. Kontakta även Strömstad Tidning. Kontaktpersoner är: Karin Karlsson (muséet), Gunilla Sandin (biblioteket), samt Helene de Leuw (gymnasieskolor). Styrelsen beslutade att: a) lördagar ska vara presentationsdagar; b) Anders G. gör en lista på dem som ska ge en presentation. C) resa och övernattning bör ersättas också av gymnasieskola – men de har inga medel i år. Styrelsen beslutade därför att några ledamöter (förslagsvis 3 personer – presentationer alltså 3ggr detta året) som bor nära skulle kunna presentera detta året (ämnen: hälsa/sjukvård, lärande, rymden). Resersättning mm i övrigt – kontakt P Heie.
 - Krönikörers bidrag (Strömstad Tidning, Nyhetsbrevet) bör granskas av Arne Höök för feedback innan publicering (Margareta Fredriksson kontaktperson). Detta kommer att tas upp på Journalistdagen den 18 mars i Stockholm. Man visade Mariana Backs bidrag 'Science Center – en spännande upplevelse' (publicerat i Strömstad Tidning samt i Nyhetsbrevet) som ett exempel på hur bidrag kan se ut.

Mariana fungerar nu som krönikeansvarig och rekryterar och gör en lista på månadens krönikör fram till juni 2017.

- Lasse B påpekade att det förekommer aktiviteter som går under benämningen Senior Akademi/Universitet. Man diskuterade kort om SA kunde bidra i ett sådant sammanhang/koncept.

11. Ledningsgrupp?

- Man kom överens om behov av en beredningsgrupp (som hanterar frågor som är för stora för Rektor/Ordf ensam men som inte kräver Styrelsens godkännande). Gruppen bör bestå av 4 personer.

12. Ersättning till ledamöter:

- Ersättning för resor i samband med styrelsemöten utgår formellt med 1000:- (resa endast). Annan ansökan om ersättning bör åtföljas av en redovisning av behov.
- Märta Rosenlind ansåg att en representant för valberedningen bör närvara vid styrelsemöte. Styrelsen beslutade att valberedningens sammankallande bör närvara vid styrelsemöte 1 ggn/år – helst vårmötet. Reseersättning utgår då. Detta bör även gälla revisorer.

13. Web-frågor (ansvarig; redaktör):

- Fredric Rydahl har fått uppgiften att arbeta med hemsidan, men har ännu inte startat detta arbete. Han kommer att få ersättning/lön för detta.
- Styrelsen gav i uppdrag till Valberedningen (Märta R, Göran B) att föreslå en Web-redaktör och att rapportera om detta till Beredningsgruppen.

14. Ansvar för löpande kommunikation inom SA:

- Detta arbete bör skötas av sekreteraren och Pro-Rektor. Lasse lämnade över listor på ledamöters kontaktuppgifter till sekreteraren (Marie-Louise W), som ser till att uppdatera dessa uppgifter.

15. Ledamöters meritering för sin titel i SA:

- På förekommen anledning diskuterades på vilka grunder man tillsätter/accepterar ledamöter i Akademien. Vad har man för akademisk bakgrund/titel innan man blir ledamot i SA? Kort CV bör läggas ut på hemsidan. Regler föreligger i stadgarna, men dessa kan behöva modifieras. Åtgärder kring detta kommer efter årsmötet.

16. Köper man en titel i SA genom årsavgiften?

- Detta diskuterades (också på förekommen anledning) och visade sig vara litet komplicerat (definitionsmissigt). Lasse påpekade dock att SA inte kan tillåta att t ex lärartitlar eller examenstitlar införs för ledamot i Akademien. Därmed bör det inte vara något problem så länge som ledamot undertecknar sina publikationer med korrekt titel.

17. Se punkt 16.

18. Nyhetsbrevet – redan diskuterat i ovan punkter.

19. Journalistmötet den 18 mars:

- Styrelsen beslutade att Mariana B gör ett nytt utskick p g a ändringar i upplägget.

20. Övriga frågor:

- EU-konsultationer – Ari Lampinen fick i uppdrag att ge expertförfrågan till folk som skulle kunna ge en presentation.
- Annica Dahlström har frågat om 'promo' för en antologi (om små barns utveckling under de 3 första åren) med bidrag från henne och några kollegor. Styrelsen beslöt att tillstyrka att hon får komma och prata om den samt i samband med detta själv sälja exemplar av boken, men fristående från SA:s arbete.
- Lokala ad hoc-grupper – föreslagna för Göteborg (Gudmund B), Falun (Lasse B), Stockholm/Uppsala (Mariana B), samt Lund (Märta R).
- Lasse förslög att man erbjuder Erik Hofrén att bli hedersprofessor. Styrelsen tillstyrkte förslaget och Lasse kontaktar honom om detta.
- Man beslutade att ha ett Skype-möte torsdagen den 11 maj kl: 16-18.